

Úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti

Protichemické opatrenia

Okresný úrad Banská Bystrica na základe analýzy možného vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom chemickej nebezpečnej látky vo svojom územnom obvode plánuje, ktoré protichemické opatrenia sa budú realizovať v rámci jeho pôsobnosti, koordinuje realizáciu protichemických opatrení, ktoré sú potrebné na likvidáciu úniku nebezpečných látok, ak tieto opatrenia nepatria do pôsobnosti iných orgánov štátnej správy, prevádzkovateľa nebezpečnej látky, podnikateľov alebo obce, vymedzuje pre každý zdroj ohrozenia protichemické opatrenia, ktoré prevádzkovateľ zabezpečuje na ochranu obyvateľstva, usmerňuje ostatné právnické osoby a fyzické osoby - podnikateľov v oblasti ohrozenia, ktoré protichemické opatrenia je potrebné zabezpečiť pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti. Na možný vznik mimoriadnej udalosti s únikom chemickej nebezpečnej látky na území v územnej pôsobnosti Okresného úradu Banská Bystrica sú protichemické opatrenia nasledovné:

- monitorovanie územia,
- varovanie obyvateľstva a vyrozumieanie osôb,
- evakuácia a ukrytie osôb,
- regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov,
- prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť,
- individuálna ochrana osôb,
- hygienická očista osôb,
- dekontaminácia terénu, budov a materiálu,
- likvidácia úniku nebezpečných látok a zamedzenie ich nekontrolovaného šírenia,
- zákaz a regulácia spotreby kontaminovaných potravín, vody a krmív,
- veterinárne opatrenia,
- opatrenia na zabezpečenie záchranných prác.

Základné pravidlá režimu života obyvateľstva pri havárii s únikom chemickej nebezpečnej látky

Nebezpečné chemické látky sú prírodné alebo syntetické látky, ktoré svojimi chemickými, fyzikálnymi a toxikologickými vlastnosťami spôsobujú poškodenie centrálného nervového systému, dýchacích orgánov, zažívacieho traktu, poškodenie kože alebo narušujú metabolizmus postihnutých osôb. V prípade havárie spojenej s únikom nebezpečných chemických látok pôsobia na okolie v podobe plynu alebo výparov. Únik môže byť spôsobený deštrukciou stacionárneho zdroja alebo z mobilného zdroja pri preprave automobilmi a železničnými vagónmi.

Po odznení varovného signálu civilnej ochrany „**VŠEOBECNÉ OHROZENIE**“ je potrebné vykonať tieto opatrenia:

- osoby nachádzajúce sa na voľnom teréne si musia ihneď zabezpečiť ochranu dýchacích ciest improvizovanými prostriedkami (vlhká tkanina, šatka, vreckovka a pod.), opustiť ohrozený priestor kolmo na smer vetra, vyhľadať v blízkej budove ukrytie v miestnosti na záveternej strane smeru vetra a čo najvyššie nad terénom s čo najnižším počtom otvorov a vyčkať na ďalšie pokyny,
- osoby v dopravných prostriedkoch okamžite uzatvoria všetky otvory (okná, vetracie systémy, vypnúť klimatizáciu a pod.) a okamžite opustia v dopravnom prostriedku ohrozenú oblasť,
- obyvateľstvo v bytoch uzatvoria a čo najlepšie utesnia všetky okná, dvere, ventilačné otvory a pripraví si improvizované prostriedky (vlhký uterák, šatka, vreckovka a pod.),

- sledovať relácie obecného (mestského) rozhlasu, zapnúť regionálny rozhlas a televíziu,
- prednostne poskytnúť pomoc starým, nemocným, zraneným a invalidným osobám, deťom, tehotným ženám a podľa svojich možností poskytnúť úkrytie vo svojom byte a dome aj iným osobám v núdzi,
- prednostne chrániť vlastný život a zdravie, život a zdravie svojich blízkych ako aj ostatných osôb, až následne zvierat, majetok a životné prostredie,
- pripraviť si evakuačnú batožinu v rozsahu podľa časového obmedzenia pobytu osôb na ohrozenom území pri vyhlasovaní evakuácie (krátkodobo s možným návratom do 72 hodín, dlhodobo s možným návratom po 72 hodinách), hmotnosť evakuačnej batožiny je do 25 kg pre dospelú osobu, do 15 kg pre deti a do 5 kg príručnú batožinu. Odporúčané zloženie je:
 - osobné doklady, dôležité dokumenty, peniaze, cennosti,
 - osobné lieky a nevyhnutné zdravotnícke potreby,
 - základné potraviny a pitnú vodu na 2 - 3 dni,
 - predmety osobnej hygieny a dennej potreby,
 - náhradná bielizeň, odev, obuv, nepremokavý plášť,
 - prikrývka, spací vak,
 - vrecková lampa,
 - ďalšie nevyhnutné osobné veci (mobilný telefón, pre deti pribaliť hračky),
- opustiť budovy len v prípade vykonávanej evakuácie, resp. po rozptyle nebezpečnej látky podľa pokynov obce (mesta),
- konať pokojne, s rozvahou bez paniky a nerozširovať vo svojom okolí neoverené správy a informácie, nezľahčovať, nepodceňovať ani nepreceňovať riziká a možné následky vzniknutej mimoriadnej udalosti, zbytočne netelefonovať a tým uvoľniť telefónne linky a mobilné siete pre záchranné jednotky,
- vo vnútri domu (bytu) ukryť výlučne nekontaminované domáce zvieratá a tieto nevypúšťať von do kontaminovaného (ohrozeného) terénu,
- pri evakuácii vlastným motorovým vozidlom vozidlo podľa možnosti naplno obsadiť a to aj cudzími osobami,
- pred opustením bytu uzatvoriť hlavné uzávery plynu a vody, vypnúť elektrické spotrebiče (okrem chladničiek a mrazničiek), uhasiť otvorený oheň v šporákoch a kotloch ústredného kúrenia na drevo alebo uhlie, utesniť a uzamknúť byt (dom),
- na dverách, príp. na inom viditeľnom mieste nechať odkaz o novom pobyte,
- nestrácať čas vyhľadávaním svojich detí v materských a základných školách, zdravotníckych a iných zariadeniach, ani ďalších rodinných príslušníkov (deti a nemocní budú evakuovaní so zariadením, v ktorom sa v čase vyhlásenia evakuácie nachádzali), zlučovanie rodín sa bude uskutočňovať v evakuačných zariadeniach,
- informovať sa o uzatvorených oblastiach a komunikáciách,
- pri evakuácii z ohrozeného územia sa oboznámiť s trasami, evakuačnými zariadeniami a miestami núdzového ubytovania a núdzového stravovania,
- v miestach núdzového ubytovania sa informovať o miestach poskytovania prvej predlekárskej pomoci a prvej lekárskej pomoci, o spôsoboch a miestach vykonávania hygienickej očisty osôb, o pokynoch na veterinárne opatrenia na úseku veterinárnej starostlivosti a o pokynoch na vykonanie špeciálnej očisty terénu, budov a materiálu,
- dodržiavať pokyny personálu civilnej ochrany a ďalších záchranných zložiek, orgánov štátnej správy a samosprávy.